

Nr 116.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1942 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till det civila luftskyddet.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 200—212) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1942/43 beräkna följande anslag till det civila luftskyddet:

A n s l a g	Belopp kronor
Luftskyddsinspektionen:	
Avlöningar, förslagsanslag	331,000
Omkostnader, förslagsanslag	159,000
Civilt luftskydd:	
Alarmeringsanordningar, reservationsanslag	239,000
Gasskyddsutrustning, reservationsanslag	2,210,000
Anskaffande av viss gasskyddsmateriel för förbrukningsändamål m. m., förslagsanslag	435,000
Luftskyddsövningar, förslagsanslag	100,000
Försöksverksamhet, förslagsanslag	45,000
Statens luftskyddsskola, förslagsanslag	30,000
Bidrag till enskilda sammanslutningar för utbildning av luft- skyddspersonal m. m.	480,000
Bidrag till kommuner för anordnande av vissa skyddsrum, reser- vationsanslag	2,000,000
Arvoden till vissa luftskyddschefer m. m., förslagsanslag	100,000
Statens utrymningskommission:	
Avlöningar, förslagsanslag	195,000
Omkostnader, förslagsanslag	75,000

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 216, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 1 april 1942, föreslagit riksdagen att

ej mindre godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för luftskyddsinspektionen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43 än även för budgetåret 1942/43 anvisa

dels till Luftskyddsinspektionen: Avlöningar ett förslagsanslag av 353,000 kronor;

dels till Luftskyddsinspektionen: Omkostnader ett förslagsanslag av 159,000 kronor;

dels till Civilt luftskydd: Alarmeringsanordningar ett reservationsanslag av 405,000 kronor;

dels till Civilt luftskydd: Gasskyddsutrustning ett reservationsanslag av 1,560,000 kronor;

dels till Civilt luftskydd: Anskaffande av viss gasskyddsmateriel för förbrukningsändamål m. m. ett förslagsanslag av 435,000 kronor;

dels till Civilt luftskydd: Luftskyddsövningar ett förslagsanslag av 100,000 kronor;

dels till Civilt luftskydd: Försöksverksamhet ett förslagsanslag av 45,000 kronor;

dels till Civilt luftskydd: Statens luftskyddsskola ett förslagsanslag av 50,000 kronor;

dels till Civilt luftskydd: Bidrag till enskilda sammanslutningar för utbildning av luftskyddspersonal m. m. ett anslag av 480,000 kronor;

dels till Civilt luftskydd: Bidrag till kommuner för anordnande av vissa skyddsrum ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor;

dels till Civilt luftskydd: Anordnande av observationsplatser ett reservationsanslag av 500,000 kronor;

dels till Civilt luftskydd: Arvoden till vissa luftskyddschefer m. m. ett förslagsanslag av 50,000 kronor;

dels till Civilt luftskydd: Övertagande av egendom i annan ordning än genom rekvisition ett förslagsanslag av 300,000 kronor;

dels till Statens utrymningskommission: Avlöningar ett förslagsanslag av 240,000 kronor;

dels till Statens utrymningskommission: Omkostnader ett förslagsanslag av 90,000 kronor;

dels ock till Förberedande åtgärder för mottagande av evakuerad civilbefolkning m. m. ett reservationsanslag av 270,000 kronor.

Luftskyddsinspektionen: Avlöningar.

För budgetåret 1941/42 har till luftskyddsinspektionen: avlöningar anvisats ett förslagsanslag av 331,000 kronor.

För nästa budgetår föreslås posterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till rörligt tillägg upptagna med oförändrade belopp.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, är för innevarande budgetår upptagen till 130,000 kronor, men beräknas bli belastad med utgifter om tillhopa 238,000 kronor. Den har i betydande utsträckning anlitats för avlönande av ingenjörer, vilka syssla med byggnadstekniska ärenden. I den mån det planlagda programmet för byggande av skyddsrum slutförts beräknas antalet dylika ärenden automatiskt nedgå. I trots härav anses en höjning av anslagsposten nödvändig, bland annat för att möjliggöra vissa av de stegrade levnadskostnaderna motiverade justeringar av arvodena. Vidare har i ett den 10 december 1941 avgivet förslag till lag om

särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar föreslagits inrättande av en särskild nämnd, kallad skiljenämnden för kraftverkens luftskydd för prövning av vissa i lagen närmare angivna frågor. Detta förslag förutsattes bliva förelagt årets riksdag, och kostnaderna för nämnden anses böra bestridas från förevarande anslagspost. Grunderna för arvoden till nämndens ledamöter förutsätts ankomma på Kungl. Maj:t att efter lagens antagande fastställa. En höjning av anslagsposten med 45,000 kronor till 175,000 kronor har ansetts tillräcklig.

Posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föreslås sänkt med 23,000 kronor till 132,000 kronor, bland annat med hänsyn till viss förväntad minskning av den från posten avlönade personalen.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle sålunda inspektionens avlöningsanslag för nästa budgetår uppräknas till $(331,000 + 45,000 - 23,000)$ 353,000 kronor.

Luftskyddsinspektionen: Omkostnader.

Till ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 161,000 kronor.

För nästa budgetår beräknas ett med 2,000 kronor minskat medelsbehov för expenser. Anslaget har av denna anledning nedräknats till 159,000 kronor.

Civilt luftskydd: Alarmeringsanordningar.

För ifrågavarande ändamål är å riksstaten för innevarande budgetår upptaget ett reservationsanslag av 261,000 kronor. Därjämte har å tilläggsstat II till riksstaten för samma budgetår anvisats ett reservationsanslag av 100,000 kronor, vilket avsetts för flyttning av de å respektive luftskyddsarters telefonstationer installerade centralerna för manövrering av larmaggregat och telefonalarmering till i skyddsrum förlagda reservtelefonstationer.

För nästa budgetår beräknas för anskaffande av nya alarmeringsanläggningar jämte tillbehör till sådana anläggningar medelsbehovet uppgå till sammanlagt 266,000 kronor. Därav avses ett belopp av 150,000 kronor för inköp av alarmeringsanläggningar i omkring 30 nya luftskyddsarter. Nyanskaffningen i övrigt avser viss komplettering av redan installerade larmaggregat för en kostnad av 35,000 kronor, inköp av larmaggregat att läggas i reserv för 11,000 kronor, inköp av reservdelar för 30,000 kronor samt anskaffande av alarmeringscentraler för 40,000 kronor.

Till bestridande av kostnader för drift, underhåll och översyn av alarmeringsanläggningar avses ett belopp av 119,000 kronor, varav 33,000 kronor för anordnande av en centralt ledd översyn av samtliga hithörande anläggningar.

Slutligen har ett belopp av 20,000 kronor beräknats under anslaget för ersättning till telegrafstyrelsen för kostnader i anledning av under åren 1940 och 1941 anbefalld fjärralarmering. Skulle framdeles kostnader av samma slag uppkomma till högre belopp än vad sålunda beräknats förutsättes särskild framställning skola göras om deras täckande.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle sålunda under förevarande anslag behöva anvisas ett belopp av $(266,000 + 119,000 + 20,000)$ 405,000 kronor.

Civilt luftskydd: Gasskyddsutrustning.

För förevarande ändamål äskas av Kungl. Maj:t sammanlagt 1,560,000 kronor. Därav avses 500,000 kronor till anskaffande av övningsmateriel för den aktiva luftskyddspersonalen och för bestridande av reparationskostnader för dylik materiel ävensom 360,000 kronor för anskaffande av fodral till de folkgasmasker, som äro avsedda att användas av samma personal. Återstående belopp, 700,000 kronor, beräknas för anskaffande av viss gasskyddsutrustning m. m. till omkring 30 nya luftskyddsorter.

Civilt luftskydd: Anskaffande av viss gasskyddsmateriel för förbrukningsändamål m. m.

Till ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 495,000 kronor.

För nästa budgetår beräknas 400,000 kronor för anskaffande av förbrukningsmateriel för utbildnings- och övningsverksamhet, 5,000 kronor för undervisningsmateriel vid statens luftskyddsskola, 25,000 kronor för transport av luftskyddsmateriel och 5,000 kronor för bedrivande av erforderlig utbildning och övning vid gasskyddslaboratorierna.

Civilt luftskydd: Luftskyddsövningar.

Anslaget är avsett att användas för bekostande av sådana luftskyddsövningar, som anordnas på luftskyddsinspektionens initiativ i avsikt att *dels* pröva luftskyddstjänstens organisation, *dels ock* utröna luftskyddets funktionsduglighet inom olika delar av landet.

Till ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 50,000 kronor, av vilket belopp ungefär hälften är avsett att fördelas på länsstyrelserna att användas för sådana övningar, som dessa anordna på anmodan av luftskyddsinspektionen. I propositionen nr 305 till 1941 års riksdag anmälades, att inspektionen föreslagit intensifiering under budgetåret av ifrågavarande övningsverksamhet. Anslaget beräknades i anledning härav komma att överskridas med 25,000 kronor. I propositionen förordades, att inspektionen finge taga förevarande anslag i anspråk i nämnda omfattning. Riksdagen framställde ej erinran däremot.

I enlighet med förslag i nyssnämnda proposition har medgivits, att om det befinnes oundgängligen nödvändigt att för luftskyddsövning såsom övningsledare tillfälligt anlita sakkunnig person från annat luftskyddsområde och att tillerkänna denne särskild ersättning därför, förevarande anslag får tagas i anspråk för ändamålet. Enligt gjorda uttalanden förutsattes, att dylik ersättning hölles inom snäva gränser.

För fortsatta luftskyddsövningar under nästa budgetår beräknas ett belopp av 100,000 kronor. Ersättningar till sakkunniga, vilka tillfälligt anlitas såsom övningsledare inom annat luftskyddsområde än det, i vilket de må inneha befattning inom luftskyddet, föreslås jämväl fortsättningsvis skola få bestridas från förevarande anslag under samma förutsättningar som för närvarande gälla.

Civilt luftskydd: Försöksverksamhet.

Till försöksverksamhet har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 65,000 kronor. Av detta belopp äro 40,000 kronor avsedda för luftskyddsinspektionens egen försöksverksamhet, under det att 25,000 kronor beräknats för bestridande av kostnaderna för den försöksverksamhet, som av försvarsväsendets kemiska anstalt utföres för inspektionens räkning.

För nästa budgetår beräknas 20,000 kronor för inspektionens egen försöksverksamhet och 25,000 kronor för försöksverksamheten vid försvarsväsendets kemiska anstalt.

Civilt luftskydd: Statens luftskyddsskola.

Till ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 40,000 kronor, av vilket belopp 25,000 kronor äro avsedda för kurser anordnade av luftskyddsinspektionen och 15,000 kronor såsom bidrag till den av länsstyrelserna anordnade utbildningsverksamheten.

Enär den utbildningsverksamhet, som bedrivs vid statens luftskyddsskola, i fortsättningen avses kunna inskränkas till i huvudsak kortare repetitionskurser samt då utgifterna för den av länsstyrelserna bedrivna utbildningsverksamheten beräknats nedgå, har anslaget av *luftskyddsinspektionen* föreslagits sänkt till 30,000 kronor. Därav avses 18,000 kronor för den centralt bedrivna utbildningsverksamheten och 12,000 kronor för den genom länsstyrelserna bedrivna verksamheten.

Inspektionens uppskattning av medelsbehovet har icke föranlett erinran från *departementschefens* sida. Denne har emellertid i detta sammanhang erinrat om att innevarande års riksdag med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 2 (bilaga 4, punkt 13) under rubriken Civilt luftskydd: Resekostnads- och traktamentsersättning till vissa deltagare i kurser vid statens luftskyddsskola å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisat ett förslagsanslag av 17,000 kronor. Anslaget ifråga avser att bereda rese- och traktamentsersättning enligt rese- och traktamentsklassen II D i allmänna resereglementet åt vissa högre befattningshavare inom det allmänna luftskyddet, vilka icke tillika äro befattningshavare vid polisväsendet, för deltagande i kurser vid statens luftskyddsskola under första halvåret 1942. Departementschefen föreslår nu, att medel till ifrågavarande resekostnads- och traktamentsersättningar för nästa budgetår beräknas under förevarande anslag. Härför anses ett belopp av 20,000 kronor vara tillräckligt. Anslaget skulle i enlighet härmed uppföras med (30,000 + 20,000) 50,000 kronor.

Civilt luftskydd: Bidrag till enskilda sammanslutningar för utbildning av luftskyddspersonal m. m.

För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 477,600 kronor, varav ett belopp av 427,600 kronor avsetts såsom bidrag till riksluftskyddsförbundet och 50,000 kronor såsom bidrag till svenska röda korset.

För nästa budgetår beräknas 480,000 kronor, varav 430,000 kronor till riks-

luftskyddsförbundet och 50,000 kronor till svenska röda korset. Med hänsyn till storleken av de till förbundet utgående statsbidragen förutsättes Kungl. Maj:t skola utse en av de revisorer, som ha att granska förbundets räkenskaper och förvaltning.

Civilt luftskydd: Bidrag till kommuner för anordnande av vissa skyddsrum.

För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

För nästa budgetår beräknas medelsbehovet till 2,000,000 kronor.

Civilt luftskydd: Anordnande av observationsplatser.

I skrivelse den 28 februari 1942 har *luftskyddsinspektionen* gjort framställning om medel för anordnande av observationsplatser å högt belägna ställen i luftskyddsorderna (tornobservation).

Departementschefen har i detta ämne anfört följande:

En förutsättning för att det allmänna luftskyddet genom sina olika tjänstegrenar skall med tillräcklig snabbhet kunna ingripa i anledning av inträffade skador är, att luftskyddets ledning genom observations- och rapporttjänsten omedelbart erhåller meddelande om fientliga flygplans färdvägar och om inträffade skadefall. För att underlätta för observationstjänstens personal att göra nödiga iakttagelser har luftskyddsinspektionen föreslagit, att inom luftskyddsorderna särskilda observationsplatser (tornobservationsplatser) skulle anordnas å högt belägna ställen med fri sikt. Dessa skulle förses med väder- och splitterskydd, telefonförbindelse samt viss utrustning (karta, syftinstrument, kikare). Dylika observationsplatser skulle såsom regel anordnas endast i luftskyddsord av A- och B-klass. Kostnaderna härfor beräknas av luftskyddsinspektionen till 500,000 kronor. Två tredjedelar härav skulle gäldas av statsmedel och återstoden av vederbörande kommun. Enligt luftskyddsinspektionen torde nämligen observationsplatserna med hänsyn till att de uteslutande vore avsedda att bemannas av personal, som tillhörde det allmänna luftskyddets aktiva personal, kunna betraktas såsom ett slags skyddsrum för aktiv personal. Bestämmelsen i 11 § 1 mom. luftskyddslagen om skyldighet för kommun att anordna allmänna skyddsrum anses sålunda av inspektionen vara tillämplig å tornobservationsplatserna.

Jag delar luftskyddsinspektionens uppfattning om angelägenheten av att tornobservationsplatser anordnas å de större luftskyddsorderna. Däremot kan man enligt min mening knappast hävda, att nämnda platser vore att betrakta såsom skyddsrum, och laglig möjlighet att ålägga kommunerna att, på sätt som gäller för allmänna skyddsrum, anordna de avsedda observationsplatserna synes mig därför icke föreligga. Då man icke heller lär kunna åtnöjas med att observationsplatsernas anordnande blir beroende av frivilligt åtagande från kommunens sida att svara därför mot statsbidrag med två tredjedelar av kostnaderna, torde hela kostnaden böra bestridas av statsmedel. Merkostnaden i anledning härav för statsverket — beräknad till omkring 165,000 kronor — synes mig nämligen icke vara av den storleksordning, att den bör vara avgörande för frågan om förslagets förverkligande. Det torde emellertid i allmänhet visa sig fördelaktigt och även låta sig göra att så till vida erhålla kommunens medverkan, att erforderliga byggnadstekniska åtgärder ske i kommunal regi. Till begränsning av kostnaderna bör därvid på förhand överenskommelse träffas med kommunen om viss

skäligen maximikostnad för det av kommunen utförda arbetet. Jag föreställer mig, att kommunerna icke komma att ställa sig avvisande härtill.

Mot storleken av det belopp, som beräknats bliva erforderligt för ändamålet, 500,000 kronor, har jag icke något att erinra. Beloppet bör anvisas såsom reservationsanslag å riksstaten för nästa budgetår under rubriken Civilt luftskydd: Anordnande av observationsplatser.

Civilt luftskydd: Arvoden till vissa luftskyddschefer m. m.

För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 100,000 kronor, avsett att anlitas för bestridande av arvoden under tiden den 1 juli 1940—den 30 juni 1942 åt vissa luftskyddschefer och ställföreträdande luftskyddschefer.

För nästa budgetår föreslås anvisande av 50,000 kronor för ändamålet. Be-
träffande grunderna för arvodenas utgående föreslås icke annan ändring, än att rätten att på särskild framställning förordna om arvode åt ställföreträdande (vice) luftskyddschef överflyttas från Kungl. Maj:t till luftskyddsinspektionen.

Civilt luftskydd: Övertagande av egendom i annan ordning än genom rekvisition.

Å tilläggsstat I till riksstaten för löpande budgetår har under rubriken Civilt luftskydd: Övertagande av egendom i annan ordning än genom rekvisition anvisats ett förslagsanslag av 300,000 kronor. Med anlitan-
de av nämnda anslag lämnas ersättning av statsmedel i sådana fall då rekvisitionsförfarande antingen icke kunnat eller av praktiska skäl icke lämpligen bort anlitas vid anskaffande av egendom för luftskyddets behov. Ersättning utgår icke, då kommun eller enskild har att svara för de kostnader varom är fråga. Ersättningsfrågan prövas i varje särskilt fall av Kungl. Maj:t.

För nästa budgetår föreslås anslaget upptaget till oförändrat belopp. Departementschefen har anmält, att det vore antagligt att genom Kungl. Maj:ts prövning av olika uppkommande ersättningsfrågor fasta riktlinjer för anslagets användande så småningom kunde bliva uppdragna. I så fall borde Kungl. Maj:t äga möjlighet att uppdraga åt luftskyddsinspektionen att — åtminstone i viss omfattning — pröva därefter uppkommande ersättningsfrågor. Erfarenheten hade visat, att det i vissa fall kunde vara lämpligt att hänskjuta avgörandet av ersättningsfrågan till lokal värderingsnämnd. Möjlighet härtill borde därför jämväl stå öppen.

Statens utrymningskommission: Avlöningar.

Till ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 195,000 kronor.

I skrivelse den 3 mars 1942 har *statens utrymningskommission* framlagt beräkning rörande medelsbehovet för dess verksamhet under nästa budgetår. För möjliggörande av ett bedömande av kommissionens anslagsbehov har i skrivelsen lämnats en översikt över kommissionens nuvarande arbetsuppgifter, vilken i huvudsak finnes återgiven i propositionen nr 216 å sid. 30—33.

Vidare har kommissionen i framställning den 30 december 1941 hemställt dels om höjning av inkvarteringschefernas arvoden, dels om rätt att anställa särskilda biträden åt inkvarteringscheferna samt tillerkänna nämnda biträden arvoden, dels ock om rätt för inkvarteringscheferna att anställa skrivhjälp (propositionen, sid. 34—37).

Över nämnda framställning har yttrande avgivits av *statskontoret*, som därvid beträffande frågan om arvode till de ifrågasatta ställföreträdarna anför, att detsamma, i likhet med vad som av Kungl. Maj:t brukat bestämmas för ställföreträdande luftskyddschef, borde kunna begränsas till hälften av det till vederbörande inkvarteringschef utgående arvodet och alltså icke behöva överstiga 75 kronor för månad. Beträffande statskontorets yttrande i övrigt hänvisas till propositionen, sid. 37 och 38.

Departementschefen har anfört följande:

Gällande grunder för arvoden till inkvarteringscheferna hava fastställts genom beslut av Kungl. Maj:t. Då fråga nu uppkommit rörande omreglering av dessa arvoden synes det mig emellertid lämpligt, att riksdagen beredes tillfälle uttala sig i frågan. Med hänsyn till utrymningsorganisationens karaktär bör denna riksdagens medverkan dock icke utgöra hinder för Kungl. Maj:t att, där särskilda förhållanden det påkalla, meddela beslut, varigenom ändrade grunder för arvodenas utgående fastställas.

Vad först angår frågan om anställande av särskilda biträden åt inkvarteringscheferna anser jag, i likhet med kommissionen, det vara betydelsefullt, att, i händelse inkvarteringschef under det verkställighet av utrymning är påbjuden skulle bliva urståndsatt fullgöra sina uppgifter, möjlighet finnes att i hans ställe sätta person, som på förhand är åtminstone i viss grad insatt i inkvarteringsorganisationen och underkunnig om inkvarteringschefs uppgifter. I så fall måste emellertid den biträdande inkvarteringschefen redan i fredstid taga del i det förberedande arbetet. Därest den biträdande inkvarteringschefen icke har rätt till arvode, torde krav på hans medverkan emellertid knappast kunna med framgång hävdas. Förutom ur beredskapssynpunkt kan sådan medverkan vara påkallad av att angelägna uppgifter måste slutföras på kort tidrymd, i följd varav inkvarteringschefen icke hinner tillräckligt snabbt fullgöra sina uppgifter. Vad storleken av biträdande inkvarteringschefs arvode angår finner jag mig på av statskontoret anförda skäl icke kunna tillstyrka, att detsamma fastställs till högre belopp än 75 kronor för månad. Därjämte bör biträdande inkvarteringschefen äga rätt till resekostnads- och traktamentsersättning.

Det förefaller mig sannolikt, att det inkvarteringscheferna åvilande expeditionsarbetet stundom kan bliva så betungande, att det måste anses innebära en alltför hård arbetsbelastning för dem att personligen utföra allt förekommande skrivarbete. Möjlighet bör därför föreligga för inkvarteringscheferna att anlita särskild skrivhjälp härför. De svårigheter, som uppkommit genom att inkvarteringscheferna hittills saknat denna möjlighet, torde emellertid för framtiden bliva i huvudsak avhjälpda, därest kommissionen erhåller bemyndigande av ungefärligen den av statskontoret föreslagna omfattningen. Jag förordar därför, att kommissionen bemyndigas att efter särskild framställning i mån av behov mot redovisning tilldela inkvarteringscheferna ersättning för skrivhjälp med högst 50 kronor för månad. Jag förutsätter härvid självfallet, att kommissionen iakttager sträng återhållsamhet vid behandlingen av dylika framställningar.

I fråga slutligen om inkvarteringschefernas eget arvode är jag visserligen

väl medveten om betydelsen av att de viktiga uppgifter, som åvila inkvarteringscheferna, handhavas av omdömesgilla och intresserade krafter. Jag inser också, att inkvarteringschefsskapet kräver oavlätlig uppmärksamhet från innehavarens sida även under tider då särskilda inventerings- eller materielanskaffningsuppgifter icke förekomma. Men det oaktat måste jag ställa mig betänksam inför förslaget att medgiva höjning av deras arvoden under vad som kan kallas normala beredskapstider. I likhet med statskontoret finner jag det ligga nära till hands att anställa jämförelse med arvodesberättigade luftskyddshefer, vilka i de största luftskyddsorterna äga i arvode uppbära högst 160 kronor för månad. Jag kan icke heller underlåta att i detta sammanhang taga hänsyn till att, enligt vad nyss föreslagits, biträdande inkvarteringschefer äro avsedda att förordnas och att det av förut angivna skäl är av betydelse, att de i fred göras förtrogna med inkvarteringschefsuppgifterna och alltså biträda inkvarteringschefen i arbetet. Jag har därför efter övervägande av frågan funnit mig icke kunna tillstyrka den föreslagna höjningen av inkvarteringschefernas arvoden.

I den mån utrymningskommissionens framställning går ut på att bereda möjlighet att tillerkänna inkvarteringscheferna ersättning för mistade avlöningsförmåner finner jag den däremot vara värd beaktande. Inkvarteringschefens viktigaste löpande uppgift synes mig nämligen vara att genom inspektionsresor inom området förvissa sig om hur de olika inkvarteringsnämnderna fullgöra sina uppgifter samt i mån av behov lämna dem vägledning och bistånd. Det är främst genom inkvarteringschefens verksamhet, som förekommande försummelser från inkvarteringsnämndernas sida kunna uppdagas. Inkvarteringsområdenas geografiska omfattning och antalet inkvarteringsnämnder inom varje område (nämnda antal utgör genomsnittligt 55) torde i många fall göra det praktiskt omöjligt för inkvarteringschefen att vid sidan av sin huvudsyssla i tillräcklig omfattning medhinna resor till inkvarteringsområdets olika delar. Kommissionen synes därför böra äga möjlighet föreskriva, att inkvarteringschefen en eller två gånger årligen skall ägna viss sammanhängande tid åt att företaga inspektionsresor till nämnderna inom området samt för sådan tid tillerkänna inkvarteringschefen ersättning för mistade kontanta avlöningsförmåner av tjänst eller annan arbetsanställning. Därest en bestämmelse om rätt till ersättning för mistade löneförmåner gives dylik begränsning, synes icke behöva befaras, att den skall leda till missbruk eller eljest medföra större kostnader för statsverket.

Lika med statskontoret anser jag särskild framställning böra göras av kommissionen i fall då på grund av särskilda förhållanden högre arvode än det regelmässiga anses böra utgå till inkvarteringschef eller ersättning till skrivhjälp anses böra medgivas till högre belopp än förut angivits.

Vad därefter angår beräkningen av medelsbehovet å kommissionens avlöningsanslag för nästa budgetår har kommissionen i sin framställning i ärendet lämnat en utförlig redogörelse för dels hur kommissionens planlägningsarbete hittills fortskridit, dels ock arten av de uppgifter, som beräknas komma att taga kommissionens krafter i anspråk under den närmast överskådbara tiden. Det framgår härav, att vissa arbetsuppgifter helt eller delvis avslutats och att andra kunna beräknas bliva färdigställda inom en relativt snar framtid. Å andra sidan fordrade vissa uppgifter ett kontinuerligt arbete, varjämte nya arbetsuppgifter tillkommit. Det vore enligt kommissionen icke möjligt att för närvarande med bestämdhet avgöra, huruvida några personalinskränkningar skulle kunna företagas under nästa budgetår. Vissa utsikter därtill syntes visserligen föreligga, men försiktigheten torde enligt kommissionen bjuda, att man icke räknade alltför mycket därmed. Kommissionen beräknade därför medelsbehovet under nästa budgetår till 28,000 kronor för månad eller 336,000 kronor för hela budgetåret.

Beräkningen av medelsåtgången för nästa budgetår till 28,000 kronor för månad torde hava skett med utgångspunkt från den nuvarande medelsförbrukningen, vilken för februari 1942 utgjorde 27,114 kronor 68 öre.

Jag är av den uppfattningen, att det nuvarande personalbeståndet hos kommissionen icke kan under nästa budgetår så beskäras, att en höjning av det för innevarande budgetår beräknade avlöningsanslaget kan undvikas. De främst bidragande orsakerna härtill torde vara dels planläggningsarbetet för militärutrymning, vilket blivit av större omfattning än tidigare beräknats, dels ock det kommissionen nyligen givna uppdraget att leda och planlägga förberedelsearbetet för omhändertagande av dem, vilkas bostäder blivit obeboeliga på grund av krigsåtgärder. De nuvarande avlöningskostnaderna synas mig emellertid så höga, att möjligheterna att få till stånd en minskning böra undersökas. Sålunda synes det mig böra övervägas, huruvida man icke kan — utan att i väsentlig grad uppgiva syftet därmed — begränsa kommissionens registrerings- och anmälningsskyldighet jämlikt kungörelsen med vissa bestämmelser om företrädesrätt med avseende å planläggning av rekvisition och förfogande m. m. Vad angår registreringen av beredskapspersonal torde det mest tyngande arbetet härmed för kommissionens del vara slutfört före nästa budgetår. Vidare synas — i den mån kostnaderna för de betydande materielanskaffningar, vartill medel anvisades av 1941 års riksdag, guldits — arbetsuppgifterna för den kamerala avdelningen inom kommissionen komma att lätta. Under betonande av vanskligheterna i anslagsberäkningen, vilken givetvis utgår från att nuvarande beredskapssituation förblir oförändrad, föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår beräknas till 240,000 kronor.

Statens utrymningskommission: Omkostnader.

Till ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 75,000 kronor.

För nästa budgetår föreslås anslaget höjt till 90,000 kronor.

Förberedande åtgärder för mottagande av evakuerad civilbefolkning m. m.

Av 1941 års riksdag (prop. den 17 oktober 1941, nr 305; riksdagens skrivelse nr 487) anvisades till förberedande åtgärder för mottagande av evakuerad civilbefolkning m. m. ett reservationsanslag av 3,100,000 kronor. Anslaget var avsett att anlitas för täckande av kostnaderna för dels redan vidtagen materielanskaffning, vilka kostnader dittills bestritts av förskottsmedel, dels ock av kommissionen planlagd ytterligare materielanskaffning.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag föreslås för ytterligare materielanskaffning för nästa budgetår anvisande av ett till 270,000 kronor avrundat reservationsanslag. Därav avses 32,000 kronor för anskaffande av 400 kaminer till komplettering av uppvärmningsanordningarna å internatfastigheterna, 15,000 kronor för inköp av sammanlagt 2,000 karbidlampor till 500 internatfastigheter, vilka ej äro försedda med elektrisk belysning, 4,400 kronor till anskaffning av ett beredskapslager karbid, 55,000 kronor för anskaffning av sjukvårdsutrustning, 11,000 kronor för inköp av 20,000 armbindlar till transportledare å utrymningstågen m. fl. funktionärer samt slutligen 150,000 kronor för anskaffning av köksutrustning för internatförläggningar.

Utskottets yttrande och hemställan.

Kungl. Maj:ts förslag beträffande anslag till det civila luftskyddet har icke föranlett erinran från utskottets sida. I likhet med departementschefen anser utskottet med hänsyn till storleken av de statsbidrag, som numera utgå till riksluftskyddsförbundet, befogat, att Kungl. Maj:t utser en av de revisorer, som ha att granska förbundets räkenskaper och förvaltning. Likaså tillstyrker utskottet förslaget att från Kungl. Maj:t till luftskyddsinspektionen överflytta rätten att på särskild framställning förordna om arvode åt ställföreträdande (vice) luftskyddschef. Beträffande egendom, som övertages i annan ordning än genom rekvisition, torde hinder från riksdagens sida icke böra möta mot att Kungl. Maj:t på sätt departementschefen angivit uppdrager åt luftskyddsinspektionen eller lokal värderingsnämnd att i viss omfattning eller i vissa fall pröva uppkommande ersättningsfrågor.

Vad därefter angår anslagen till statens utrymningskommission och till förberedande åtgärder för mottagande av evakuerad civilbefolkning m. m. föranleda de av departementschefen angivna grunderna för arvoden till in-kvarteringscheferna eller förslaget om anställande av särskilda biträden åt dem icke erinran från utskottets sida. Även i öfrigt har utskottet funnit de framlagda förslagen böra godtagas.

Under återopandande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

I) godkänna följande avlöningsstat för luftskyddsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	36,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	175,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	132,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	10,000
Summa förslagsanslag		kronor 353,000

II) för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisa

a) till *Luftskyddsinspektionen*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 353,000 kronor;

b) till *Luftskyddsinspektionen*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 159,000 kronor;

c) till *Civilt luftskydd*: *Alarmeringsanordningar* ett reservationsanslag av 405,000 kronor;

d) till *Civilt luftskydd*: *Gasskyddsutrustning* ett reservationsanslag av 1,560,000 kronor;

e) till *Civilt luftskydd*: *Anskaffande av viss gasskyddsmateriel*

för förbrukningsändamål m. m. ett förslagsanslag av 435,000 kronor;

f) till *Civilt luftskydd: Luftskyddsövningar* ett förslagsanslag av 100,000 kronor;

g) till *Civilt luftskydd: Försöksverksamhet* ett förslagsanslag av 45,000 kronor;

h) till *Civilt luftskydd: Statens luftskyddsskola* ett förslagsanslag av 50,000 kronor;

i) till *Civilt luftskydd: Bidrag till enskilda sammanslutningar för utbildning av luftskyddspersonal m. m.* ett anslag av 480,000 kronor;

j) till *Civilt luftskydd: Bidrag till kommuner för anordnande av vissa skyddsrum* ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor;

k) till *Civilt luftskydd: Anordnande av observationsplatser* ett reservationsanslag av 500,000 kronor;

l) till *Civilt luftskydd: Arvoden till vissa luftskyddschefer m. m.* ett förslagsanslag av 50,000 kronor;

m) till *Civilt luftskydd: Övertagande av egendom i annan ordning än genom rekvisition* ett förslagsanslag av 300,000 kronor;

n) till *Statens utrymningskommission: Avlöningar* ett förslagsanslag av 240,000 kronor;

o) till *Statens utrymningskommission: Omkostnader* ett förslagsanslag av 90,000 kronor;

p) till *Förberedande åtgärder för mottagande av evakuerad civilbefolkning m. m.* ett reservationsanslag av 270,000 kronor.

Stockholm den 15 maj 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Torsten Ström, Bäckström, Sven Larsson, Bäcklund, Karl Andersson, Björkman och Persson i Skabersjö; samt

från andra kammaren: herrar Jonsson i Eskilstuna, Eriksson i Stockholm, Svensson i Grönvik, Andersson i Prästbol, Holmdahl, Äqvist, Viklund, Pettersson i Dahl och Åkerström.
